

1. Czóbel Béla Puys près de Dieppe-ben a Les Pensées fogadó kertjében az 1920-as évek végén

CZÓBEL BÉLA (1883-1976)

Gros Rouvre, 1926

Olaj, vászon, 54x81 cm
Jelezve balra lent: Czóbel

Kezdő ár: 8 500 000 Ft / 26 563 EUR
Becsérték: 12 000 000 – 16 000 000 Ft
Estimated value: 37 500 – 50 000 EUR

PROVENIENCIA:

- korábban Michel Kellerman tulajdonában (2005-ig)

KIÁLLÍTVA ÉS REPRODUKÁLVA:

- Czóbel, egy francia magyar. Művészet Malom, Szentendre, 2014. május 30. – augusztus 31. katalógus: 76.

REPRODUKÁLVA:

- Frank János: Czóbel. Corvina Kiadó, Budapest, 1983. 21. kép
- Kratochwill Mimi: Czóbel Béla (1883-1976) élete és művészete. Magyar Képek Kft., Veszprém-Budapest, 2001. 43. kép

CZÓBEL

2-3. Gros Rouvre a 20. század elején

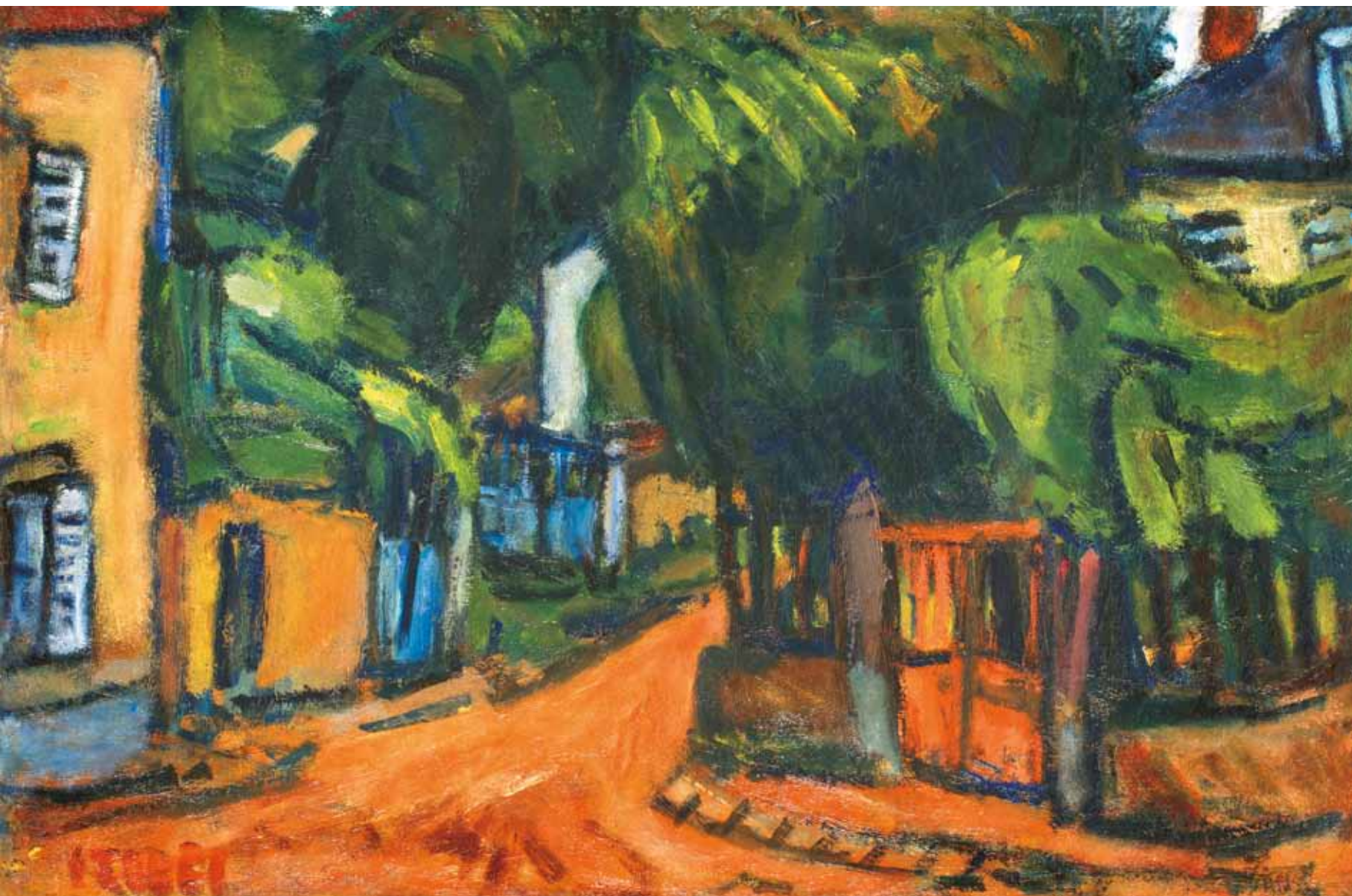
ÚJRA PÁRIZSBAN

Czóbel az első világháború alatt kialakult zavaros politikai helyzet miatt hagyta el Párizst, ahol ekkor már befutott művészként tekintett rá a szcéna. Első sikereinek helyszínére csak több mint tíz évvel később tért vissza Berlinből. Czóbel annak ellenére nehezen érvényesült a német fővárosban, hogy a Die Brücke expresszionista csoport tagja lett. Együtt állított ki többek között Erich Heckellel, Ernst Ludwig Kirchnerrel, Otto Muellerrel, Emil Noldéval, Max Pechsteinnel, Karl Schmidt-Rottluffal.

A csoporttal komoly szakmai ismertséget vívott ki magának, de az expresszionizmus „aszketizmusa” nem állt közel temperamentumához. A visszatelepedés oka feltehetőleg a francia főváros kulturális életének jelentős átalakulásával magyarázható. A század elején meg-

ismert fauves „harcostársak” 1920-as évekre beérő karrierje, kapcsolatrendszere, valamint az École de Paris dekoratívabb szemlélete, olyan kecsegtető közeget jelenthetett Czóbel számára, ami miatt végül az áttelepülés mellett döntött. (Ugyanakkor megromlott házassága is a távozás gondolatát erősíthette benne.)

Párizsban eleinte a Hotel du Notre Dame-ban lakott, ott ahol Perlrott Csaba Vilmos és Gráber Margit is. Gráber így emlékezett vissza erre az időszakra: „... 1926-ban egy földél alatt laktunk Párizsban a Hotel Notre Dame-ban, alighanem akkor lehetett élete mélypontján. Családját elhagyta, kis vagyonát elvesztette. Párizs nem fogadta a régi elismeréssel. Magatartásán mi sem látszott mind-ebből, megtartotta vidám fölényét ...”

4. Henri Le Fauconnier: Liget Gros Rouvre mellett, 1930-as évek magántulajdon

5. Czöbel Béla: Sárga házak, piros tetők (Tájkép, Gros Rouvre-i házak), 1927 magántulajdon

TÉMAVARIÁCIÓK CZÖBEL MÁSODIK FRANCIA KORSZAKÁBAN

A nagyvárosi vedútaképek és a vidéki idilli tájképeinek váltakozó kettőssége állandó jellemzője a Czöbel életműnek. Korai párizsi témáit nagybányai, brugge-i, és nyergesújfalui tájrészletek szegélyezik. A berlini ciklust pedig a Winterthurban készült alkotások egészítik ki. Az 1920-as évek második felében kibontakozó új periódusát is ez a kettősség jellemzi. Párizs környéki kisvárosok, bretagne-i és Dél-Francia tájak jelennek meg ekkor készült festményei között. Czöbel a

nyári hónapokat eleinte a fővárost övező kisebb, festői városkákban töltötte. Montmorency és Gros Rouvre vidékies nyugalma kellő elmélyülést biztosított számára. Az utóbbi településen ugyanakkor társaságra is akadt, hisz ezekben az években itt dolgozott kollégája Le Fauconnier.

A Gros Rouvre-ben készült alkotások nem a társas, baráti nyaralások önfeledtségét, hanem a bensőséges, családi pihenés hangu-

latát árasztják magukból – az épületek nem a reprezentatív utcai frontjukat mutatják, hanem a csendes és otthonos hátsó kerteket, ösvényeket. „Olyan fesztelenül bánik motívumaival, reprezentatív igényesség és hierarchikus megkülönböztetés nélkül. A dolgoknak ebben a bizalmaskodó együttlétében szelíd nyugalom és béke fogadja a nézőt” – írta találóan Kállai Ernő a festőről 1934-es monográfiájában.

CZÖBEL MÁSODIK PÁRIZSI STÍLUSA

Az új művészi légkörben markánsan megváltozott Czöbel festészete. Stílusával a Die Brücke elementáris kifejezőerejétől az Ecole de Paris dekoratív szemlélete felé közelített a mester. Az 1920-as évek elejére jellemző sommás, primitívebb formavilág, szálkás, kontúrokat alkalmazó modor helyett a színek váltak képei domináns alkotóerejévé. Koloritja mélyebb

és telítettebb lett, a távlat pedig térré mélyült festményein. „Az éles színellentétek helyébe tört és keverékszínek, fokozatos, szövevényes átmenetek kerültek. Meleg, tónusos hullám ömlött el a képeken, amelynek sötétkékes, zöldes, vörös, violás, barnás és okkeres sodrában a forma teleszívódott levegővel és nedvességgel, a fojtott fények és a bujkáló homály sejtelmes fluidumával.

A színeknek ebben a hunyorgó, el-elmerülő világában csak helyenként villan fel egy-egy izzó sárgás, rózsaszínes vagy fehéres élénkség. A dolgok «elhagyják magukat», boldogan, álmossan süppednek a puha mélységbe, melynek mélyén néha örvénylő kavargás támad” – összegzi ugyancsak Kállai a festő második francia korszakának stílusát 1937-ben a Magyar Művészet hasábjain.

KASZÁS GÁBOR

